

EU pomáhá českým válečným veteránům

Ministerstvo obrany získá díky Evropskému sociálnímu fondu třicet milionů na válečné veterány. Uspělo s projektem, který bude pomáhat bývalým vojákům s hledáním zaměstnání a začleněním do civilního života.

Když se řekne válečný veterán, tak se většinou lidí vybaví voják či partyzán z druhé světové války. Často se zapomíná, že do míst dotčených ozbrojenými konflikty či nestabilní politickou situací jsou vysíláni naši vojáci i dnes. Jedná se o mise pod hlavičkou OSN, NATO či EU. V devadesátých letech to bylo především území bývalé Jugoslávie, dnes Irák a Afghánistán, ale naši vojenští pozorovatelé působili a působí také v Africe či na Blízkém východě. I na tyto účastníky zahraničních misí je pohlíženo jako na válečné veterány (podle zákona o válečných veteránech musí být nasaženi do mise minimálně třicet dní, pokud nebyl zraněn či mise netrvala kratší dobu).

Ministerstvo obrany eviduje 15 tisíc těchto novodobých válečných veteránů. A zhruba třetina již dnes neslouží v armádě. Zatímco ve služebním poměru je o účastníky zahraničních misí poměrně dobře postaráno – počínaje zahraničními příplatky, zvýhodněným výpočtem výsluhových náležitostí, mimořádnými rehabilitacemi a konče pomocí vojenských psychologů – po jeho skončení jim již rezort obrany příliš výhod neposkytuje. Pokud jde o válečného veterána, kterému vyplácí důchod Vojenský úřad sociálního zabezpečení, pak jde především o příspěvky na lázně a rekreace. Další výhody, jako pobyt v Domově pro válečné veterány, jsou přednostně nabízeny druhoválečným veteránům. Ostatní novodobí váleční veteráni mohou každé tři roky požádat o ozdravný pobyt a v rámci možností být ošetřeni ve vojenských nemocnicích.

Drtivá většina novodobých válečných veteránů je přitom v produktivním věku a má

zcela odlišné potřeby než devadesátiletí váleční veteráni. Na základě výzkumu, který jsme si provedli, volají tito veteráni především po pomoci při hledání pracovního uplatnění. Je sice pravda, že v tomto ohledu nabízí rezort obrany vojákům, kterým končí závazek, rekvalifikační kurzy, ale jejich nabídka je omezená a tak se na každého nedostane. Navíc tato nabídka neodráží aktuální situaci na trhu práce. V této souvislosti je třeba si uvědomit, že vojáci po deseti a více letech služby zcela ztrácejí přehled o situaci na trhu práce, řada z nich má přitom takovou vojenskou specializaci, kterou stěží využije v civilním sektoru. Anebo by možná i tuto specifikaci využila, pokud by je někdo správně nasměroval, např. jim doporučil vhodné doplnění kvalifikace.

A právě tuto mezeru by měl doplnit náš projekt „Začleňování válečných veteránů do civilního života“, o jehož podporu jsme požádali z Evropského sociálního fondu. Konkrétně se jedná o Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, který spravuje ministerstvo práce a sociálních věcí. Toto ministerstvo na základě naší intervence zařadilo válečné veterány mezi skupinu osob, která je potencionálně ohrožena sociálním vyloučením – jinými slovy může mít problémy s pracovním uplatněním. Následně nám vyčlenilo 30 milionů (15 % z toho tvoří spoluúčast ČR) pro tříletý projekt.

Jelikož na konci března jsme s projektem uspěli, vypisujeme právě teď výběrové řízení na dodavatele, který bude válečným veteránům poskytovat pracovní poradenství a hledat pro ně vhodné zaměstnání. Pokud nebudou průtahy ve výběrovém řízení, měla by od letošního září fungovat v sedmi měsících poradenská centra pro válečné veterány – Praha, Brno, Olomouc, Ostrava, Pardubice, České Budějovice a Plzeň. Je nutné dodat, že operační program nepodporuje region Praha, a proto centrum v Praze bude pokrývat kraje Středočeský, Liberecký a Ústecký. Podobně je pak pokryta dalšími centry celá Česká republika. Navíc se počítá s tím, že pracovní poradci budou dle potřeby navštěvovat i jednotlivé posádky.

Jak již bylo řečeno, projekt má rozšířit pomoc pro válečné veterány mimo služební poměr, ale zapojit se do něj mohou také ti, kdo jsou právě z armády propouštěni. Obecné zásady pro hledání zaměstnání ale budou dostupné na webové stránce pro všechny veterány.

Práce s konkrétním veteránem bude založena na smluvním vztahu s poradenským centrem, které se zaváže poskytnout válečnému veteránovi maximální pomoc při hledání zaměstnání, na druhou stranu se bude očekávat přiměřená spolupráce i ze strany veterána (a eventuálně i hrozba sankce např. za bezdůvodnou neúčast v rekvalifikačním kurzu, do kterého se přihlásil). Pracovník poradenského centra bude mít řadu nástrojů, kterými může zájemci pomoci. Od diagnostiky dovedností a osobních předpokladů pro danou práci až po rekvalifikaci. Navíc máme k dispozici i finanční prostředky, díky kterému můžeme částečně proplácet náklady na veřejnou dopravu na vybrané aktivity.

V neposlední řadě by mělo poradenské centrum pomáhat také při řešení různých psychologických či partnerských problémů. Je třeba si uvědomit, že někteří vojáci byli do misí nasaženi vícekrát (přes pět set dokonce čtyřikrát a více). Samozřejmě, že ne každá mise je vždy stejně nebezpečná, ale vždy jde o dlouhodobé odloučení od rodiny, které se může projevit až později. Nezanedbatelný je i výpadek příjmů, který je spojen s odchodem do civilu, který nemusí každý zvládnout. Z těchto důvodů se pak člověk může začít hrát na automatech, sklouzne k alkoholu nebo u něj vznikne jiná závislost. I při řešení těchto problémů může projekt válečným veteránům pomoci.

Počítáme s tím, že během tří let by služby poradenského centra mohlo využít 1 500 válečných veteránů. Pokud se ukáže, že tato pomoc válečným veteránům je prospěšná, budeme hledat zdroje pro jeho pokračování i v dalších letech.

Viktor Meca,
Odbor mimorezortní spolupráce
Ministerstva obrany ČR